

تل آویو و بیروت، بر سر سازو کار نظارتی خارج از منطقه توافق کردند؛

خلع سلاح حزب الله، پایان معادلات جنوب لبنان؟

رامین پرتو

مذاکرات لبنان و اسرائیل وارد مرحله‌ای حساس شده که اختلاف میان دو طرف به اصل تداوم مذاکرات، نحوه نظارت بر اجرای تعهدات، خلع سلاح حزب الله و مهم تر از همه، عقب‌نشینی نیروهای اسرائیلی از جنوب لبنان کشیده شده است. دور هفتم مذاکرات در رم، با میانجیگری آمریکا، اگر چه در برخی پرونده‌ها به تفاهم‌هایی اولیه رسید، اما هزمان شکاف‌های عمیقی را آشکار کرد. پیشنهاد مشارکت انگلیس، سوئیس و اندونزی در سازو کار نظارت و راستی‌آزمایی نشان‌دهنده حرکت پرونده لبنان به سمت سازوکاری بین‌المللی است.

چرا این چهار کشور؟

بر اساس گزارش‌های مطرح‌شده، انگلیس، ایتالیا، سوئیس و اندونزی از جمله گزینه‌های مشارکت در سازوکاری هستند که می‌تواند با نظارت بر اجرای توافق روند خلع سلاح حزب‌الله، زمینه استقرار نیروهای خارجی در لبنان فراهم کند. تصمیم نهایی درباره ترکیب این کشورها با آمریکا خواهد بود؛ بنابراین انتخاب آنها را باید بیش از آنکه صرفاً یک تصمیم نظامی دانست، بخشی از طراحی سیاسی واشنگتن برای ایجاد توازن میان خواسته‌های لبنان، اسرائیل و بازیگران بین‌المللی تلقی کرد.

انگلیس از یک سو عضو مهم غرب و دارای تجربه دیپلماتیک و نظامی در عملیات‌های چندملیتی

است و از سوی دیگری می‌تواند برای آمریکانقش یک شریک قابل اتکاد در سازو کار امنیتی داشته باشد. ایتالیا نیز به دلیل سابقه حضور در مأموریت‌های بین‌المللی لبنان و ارتباط نزدیک با ساختارهای اروپایی، گزینه‌ای طبیعی‌تر برای مشارکت در چنین مأموریتی به نظر می‌رسد. سوئیس با سابقه طولانی در میانجیگری، بی‌طرفی و فعالیت‌های بشردوستانه می‌تواند وجه سیاسی و غیرتهاجمی سازوکار را تقویت کند. اندونزی نیز به عنوان کشوری مسلمان و پرجمعیت، می‌تواند به مأموریت بین‌المللی و جبهی متفاوت بدهد و از نگاه بیروت، آن را صرفاً به یک پروژه غربی برای اعمال فشار بر لبنان تبدیل نکنند.

با این حال، مسئله اصلی فقط ترکیب کشورها نیست اگر مأموریت خارجی به خلع سلاح حزب‌الله تعبیر شود، احتمال مقاومت سیاسی و اجتماعی در لبنان افزایش می‌یابد. بنابراین امر موفقیت سازوکار، به تعریف دقیق مأموریت، حدود اختیارات نیروهای خارجی، رابطه آنان با ارتش لبنان و نحوه بر خورد با نقض احتمالی توافق وابسته خواهد بود. هر چه این نیروها بیشتر شبیه ابزار تحمیل اراده خارجی دیده شوند، احتمال شکست مأموریت بیشتر می‌شود.

اصرار اسرائیل بر ابقا در جنوب لبنان
گره مذاکرات، تناقض میان خواسته لبنان برای عقب‌نشینی اسرائیل و اصرار تل آویو بر حفظ منطقه حائل است. بیروت خواستار آن است که مناطق

اصل عقب‌نشینی مورد انتظار لبنان تعارض دارد. در مقابل، لبنان تأکید می‌کند که ادامه بمباران و حضور نظامی اسرائیل، روند سیاسی را تضعیف می‌کند. جوزف عون تصریح کرده است که اهداف مورد اجماع لبنان شامل عقب‌نشینی نیروهای اسرائیلی، بازگشت اسرای لبنانی و بازسازی مناطق جنگ‌زده است. نبیه بری نیز توقف تجاوزها و عقب‌نشینی ترمزهای بین‌المللی را شرط ثبات و ادامه مذاکرات دانسته است. از این منظر، هر حمله جدید اسرائیل نه فقط یک اقدام نظامی، بلکه ضربه‌ای به اعتبار مذاکرات محسوب می‌شود. عامل دیگر، محاسبه سیاسی داخلی اسرائیل است. تل آویومی خواهد دستوردهای نظامی خود را به امتیاز امنیتی پایدار تبدیل کند و عقب‌نشینی بدون دریافت تضمین درباره خلع سلاح حزب‌الله را نوعی عقب‌نشینی پرهزینه تلقی می‌کند. به همین دلیل، حتی فشارهای بین‌المللی الزاماً به خروج فوری منجر نمی‌شود. اسرائیل تلاش می‌کند میان «منطقه امنیتی»، حضور نظامی و مذاکره برای صلح، پیوندی ایجاد کند که در آن عقب‌نشینی تنها مناطق تصمیم‌بگیرد.

جدیدی از جنوب، از جمله بنت جبیل و الخیام، در مراحل بعدی عقب‌نشینی قرار گیرند و کنترل آنها به ارتش لبنان سپرده شود. اسرائیل اما می‌خواهد ابتدا استقرار ارتش لبنان در مناطق آزمایشی قبلی را راستی‌آزمایی کند و سپس درباره گسترش این مناطق تصمیم‌بگیرد.

از نگاه تل آویو، مسئله صرفاً کنترل چند منطقه نیست؛ بلکه موضوع به تعریف امنیت پس از جنگ مربوط می‌شود. اسرائیل معتقد است تا زمانی که حزب‌الله خلع سلاح نشده و زیر ساخت‌های آن از بین نرفته، خروج کامل می‌تواند امکان بازسازی ظرفیت نظامی این گروه را فراهم کند. یسرانیل کاتس نیز آشکارا اعلام کرده است که ارتش اسرائیل تا تحقق خلع سلاح حزب‌الله در منطقه حائل باقی خواهد ماند و حتی برای حضور طولانی مدت آماده می‌شود. این موضع عملاً با

نشانه‌های موجود از شکاف میان واشنگتن و تل آویو حکایت دارد. منابع دیپلماتیک می‌گویند آمریکا بر زنده نگه داشتن مذاکرات اصرار دارد، در حالی که اسرائیل نسبت به ادامه آن بدبین تر است و معتقد است لبنان باید ابتدا تعهدات خود را اجرا کند. این اختلاف می‌تواند به نقطه‌ای تعیین‌کننده تبدیل شود؛ زیرا اگر واشنگتن مذاکرات را تنها راه حفظ چارچوب بداند و تل آویو حضور نظامی را پیش شرط امنیت اعلام کند، میانجیگری آمریکا با ازمونی جدی مواجه خواهد شد. با این حال، بعید است آمریکا صرفاً اسرائیل را

اگر مأموریت خارجی به خلع سلاح حزب‌الله تعبیر شود، احتمال مقاومت سیاسی و اجتماعی در لبنان افزایش می‌یابد و بر این اساس موفقیت سازوکار جدید، به تعریف دقیق مأموریت، حدود اختیارات نیروهای خارجی، رابطه آنان با ارتش لبنان و نحوه برخورد با نقض احتمالی توافق وابسته خواهد بود

با فشار مستقیم وادار به خروج کند. محتمل تر آن است که واشنگتن به دنبال معامله‌ای مرحله‌ای باشد؛ خروج تدریجی اسرائیل از مناطق مشخص، استقرار بیشتر ارتش لبنان، نظارت چندملیتی، راستی‌آزمایی خلع سلاح و در نهایت حرکت به سمت ترتیبات امنیتی پایدار. این مدل به آمریکا اجازه می‌دهد هم نگرانی امنیتی اسرائیل را مدیریت کند و هم مانع فروپاشی کامل مذاکرات شود.

اگر اسرائیل از جنوب لبنان خارج نشود، نخستین پیامد سیاسی، تضعیف دولت لبنان و افزایش فشار جریان‌های داخلی برای رد مذاکرات خواهد بود. حزب‌الله نیز می‌تواند حضور اسرائیل را دلیلی برای حفظ نظام خود معرفی کند و استدلال خلع سلاح در برابر اشغال را به یک مسئله مرکزی تبدیل کند. در این شرایط، مأموریت کشور های خارجی نیز با دشواری بیشتری روبه‌رو خواهد شد؛ زیرا استقرار نیروهای بین‌المللی بدون خروج اسرائیل ممکن است از نگاه بخش‌هایی از جامعه لبنان اقدامی یک‌طرفه تلقی شود.

در سطح نظامی، تداوم حضور اسرائیل می‌تواند چرخه حمله، پاسخ و بازدارندگی متقابل را احیا کند. جنوب لبنان در چنین سناریویی به جای تبدیل شدن به منطقه‌ای برای تثبیت تنش پس به عرصه‌ای برای درگیری‌های محدود اما مستمر تبدیل خواهد شد. تخریب زیرساخت‌ها و خانه‌ها نیز بازگشت ساکنان را دشوارتر می‌کند و بحران امنیتی را به بحران اجتماعی و اقتصادی پیوند می‌زند.

سرانجام، مسئله اصلی مذاکرات رم نه فقط خلع سلاح حزب‌الله، بلکه ترتیب اجرای تعهدات است. لبنان خروج اسرائیل را مقدمه ثبات می‌داند؛ اسرائیل خلع سلاح حزب‌الله را مقدمه خروج آمریکا اگر بخواهد توافق را نجات دهد، باید این دور باطل را با یک فرمول مرحله‌ای بشکند. در غیر این صورت، مذاکرات از مسیر دیپلماتیک به سمت فرسایش سیاسی و افزایش احتمال درگیری نظامی باز خواهد گشت؛ سناریویی که نه برای لبنان ثبات می‌آورد نه برای اسرائیل امنیت پایدار ایجاد می‌کند.

خبر

پیشنهاد اوکراین برای توقف حملات علیه روسیه در دریای سیاه

دواز بازیگران اصلی بازار کشاورزی جهان هستند، یکدیگر را به تشدید حملات به کشتی‌های مورد استفاده برای صادرات محصولات کشاورزی متهم کرده‌اند. زمانی که بسیاری ا مالکان کشتی در اواخر ژوئیه پهلو گرفتن در بنادر منطقه جنوبی اودسا را که قطب اصلی صادرات غلات است به دلیل نگرانی از حملات روسیه به دهها کشتی، متوقف کردند، کی‌یف ناچار شد به مسیرهای حمل و نقل جایگزین روی آورد. از سوی دیگر، روسیه نیز پس از حمله اوکراین عملیات در سه پایانه بندر نوزور و سیسک خود در دریای سیاه

یک منبع آگاه اعلام کرد که اوکراین پیشنهادی به روسیه ارسال کرده که در آن دو طرف حملات خود به اهداف غیرنظامی در دریای سیاه را متوقف کنند. این پیشنهاد پس از آن مطرح می‌شود که حملات فزاینده به کشتی‌ها و بنادر در این منطقه، موجب نگرانی درباره عرضه جهانی مواد غذایی شده است. خبرگزاری روتیزر با انتشار این مطلب گزارش داد: این منبع آگاه به روتیزر گفت که پیشنهاد توقف حملات از سوی کی‌یف از طریق طرف سوم به مسکو منتقل شده و کی‌یف همچنان در انتظار پاسخ است. روسیه و اوکراین که هر

تلاش سنتکام برای تشکیل گروه پهپادی چندملیتی در خاورمیانه

فرماندهی مرکزی ایالات متحده «سنتکام» اعلام کرد روند تشکیل نخستین یگان چندملیتی و چندحوزه‌ای پهپادهای تهاجمی را آغاز کرده است؛ نیرویی که توانمندی‌های بدون سرنشین آمریکا و کشورهای شریک منطقه‌ای در آن مشارکت خواهند داشت. به گفته سنتکام، روند رآیزنی و دعوت رسمی از شرکای منطقه‌ای برای پیوستن به این ابتکار آغاز شده است. با پیوستن کشورهای شریک، فالکون استرایک ویژه فالکون استرایک در ظرفیت پهپادهای تهاجمی در سراسر

تهدامی یک‌طرفه و سامانه‌های بدون سرنشین مستقر در حوزه‌های مختلف استفاده خواهد کرد. و کارکنان نظامی آمریکا و کشورهای شریک منطقه‌ای در آن مشارکت خواهند داشت. به گفته سنتکام، روند رآیزنی و دعوت رسمی از شرکای منطقه‌ای برای پیوستن به این ابتکار آغاز شده است. با پیوستن کشورهای شریک، فالکون استرایک در ظرفیت پهپادهای تهاجمی در سراسر

جهان نما

اعتراض آمریکا و ژاپن به حضور پوتین در جزیره کوریل

ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه در جریان این سفر از جزیره «ایتوروپ» که یکی از چهار جزیره تحت کنترل روسیه و مورد ادعای ژاپن است، بازدید کرد. این سفر یک روز پس از نظارت وی بر رزمایش ناوگان اقیانوس آرام روسیه در منطقه خاور دور انجام شد.

خبرگزاری تاس روسیه این سفر را نخستین بازدید شخصی پوتین از مجمع الجزایر کوریل توصیف کرد. بر اساس تصاویر تلویزیون روسیه، رئیس‌جمهور این کشور در ایتوروپ از کارخانه فراوری ماهی «یاسنی» بازدید و محصول خاویار تولیدی محلی را آزمایش کرد.

پوتین در جریان رزمایش نظامی در منطقه ساخالین، از رزمناو موشک‌انداز «واریاگ» ناوگان اقیانوس آرام نیروی دریایی روسیه بازدید کرد و در همانجا ادعاهای ارضی ژاپن درباره این جزایر را رد کرده بود.

چهار جزیره جنوبی زنجیره کوریل از پایان جنگ جهانی دوم و تصرف توسط نیروهای شوروی سابق، تحت کنترل مسکو قرار دارد. ژاپن این جزایر را که «سرزمین‌های شمالی» می‌نامد، بخشی از خاک خود می‌داند.

اختلاف بر سر حاکمیت این جزایر، مانع امضای معاهده صلح رسمی میان مسکو و توکیو برای حل و فصل نهایی مناسبات پس از جنگ جهانی دوم شده است.

روابط دو کشور پس از حمله روسیه به اوکراین در فوریه ۲۰۲۲ به شدت تیره شد. توکیو به جمع تحریم‌کنندگان غربی علیه مسکو پیوست و روسیه نیز در واکنش، از مذاکرات معاهده صلح خارج و پروژه‌های اقتصادی مشترک مرتبط با جزایر مورد مناقشه را متوقف کرد.

کرملین بهمن‌ماه گذشته اعلام کرد هیچ گفت‌وگوی صلحی با توکیو در جریان نیست و روابط دو جانبه به دلیل سیاست‌های «خیردوستانه» ژاپن عملاً به صفر رسیده است.

در همین حال، وزارت امور خارجه ژاپن با انتشار بیانیه‌ای نسبت به سفر پوتین به ایتوروپ «اعتراض شدید» خود را اعلام کرد. توکیو در این بیانیه مدعی شده که تمام «سرزمین‌های شمالی» از جمله ایتوروپ، «از نظر تاریخی و حقوقی سرزمین اجدادی ژاپن» هستند.

ژاپن همچنان یکی از حامیان اصلی اوکراین در جنگ با روسیه محسوب می‌شود و در اقدامات گروه هفت برای محدودسازی دسترسی مسکو به منابع مالی و فناوری مشارکت فعال دارد.

در این راستا، روز پس از آن که ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه به جزیره مورد مناقشه «ایتوروپ» که ژاپن بر آن ادعای حاکمیت دارد سفر کرد، سفیر آمریکا در توکیو بر حمایت واشنگتن از حق حاکمیت ژاپن بر این جزایر تأکید کرد.

«جورج گلس»، سفیر آمریکادر توکیو یک روز پس از سفر ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه به جزیره مورد مناقشه ایتوروپ گفت که به رسمیت شناختن حاکمیت ژاپن بر این جزیره همچنان «تزلزل‌ناپذیر» است. خبرگزاری آناتولی با انتشار این مطلب گزارش داد که گلس در پیامی در صفحه کاری خود در ایکس نوشت: «وضع واشنگتن در حمایت از مهم‌ترین متحد خود در به رسمیت شناختن حاکمیت ژاپن بر سرزمین‌های شمالی، تزلزل‌ناپذیر باقی می‌ماند.»

او افزود: «ما در به‌های که اتحاد آمریکا و ژاپن به شکوفایی در سراسر منطقه هند-آرام اختصاص دارد به شدت با هر اقدامی که صلح و ثبات آن را تضعیف کند، مخالفیم.»

اظهارات گلس اولین واکنش آمریکا به سفر پوتین بود که روز پنج‌شنبه هفته‌جاری انجام شد. این اولین سفر او به زنجیره جزایر تحت کنترل روسیه در نزدیکی هو کایدو بود که ژاپن آن را جزایر خود می‌داند. روسیه از این جزایر با عنوان جزایر کوریل جنوبی یاد می‌کند. توکیو معتقد است که سرزمین‌های شمالی، متشکل از جزایر ایتوروپ، کومانسیر، شیکوتان و گروه جزایر هابوهای مدت کوتاهی پس از تسلیم ژاپن در جنگ جهانی دوم در ۱۵ اوت ۱۹۴۵ به طور «غیرقانونی» توسط اتحاد جماهیر شوروی الحاق شده‌اند. اگر چه روسیه معتقد است که این تصرف قانونی بوده است.

این اختلاف منابع از امضای معاهده صلح بین دو کشور از زمان جنگ جهانی دوم شده است، در حالی که تنش‌ها در سال‌های اخیر به دلیل تحریم‌های ژاپن علیه مسکو هم‌گام با تنش‌های بر سر جنگ روسیه علیه اوکراین تشدید شده است.

دولت ژاپن روز پنج‌شنبه نیکولای نوز در یف، سفیر روسیه در توکیو را احضار کرد تا نسبت به سفر پوتین «اعتراض شدید» خود را اعلام کند. همچنین سانهانه تاکاایچی، نخست‌وزیر ژاپن، گفت که این جزایر «هم از نظر تاریخی و هم بر اساس قوانین بین‌المللی، بخش ذاتی قلمرو ژاپن هستند.» شبکه ان‌اچ‌کی ژاپن نیز گزارش داد که توکیو در واکنش به این رخداد اقدامات سختگیرانه‌تر علیه روسیه را بر رسی می‌کند که تشدید تحریم‌ها علیه مسکو یکی از گزینه‌هاست. از سوی دیگر دیمیتری ملودوف، نایب رئیس شورای امنیت روسیه گفت که اظهارات سانهانه تاکاایچی، نخست‌وزیر ژاپن، در مورد اینکه جزایر کوریل «در اصل ژاپنی» هستند، چیزی را تغییر نمی‌دهد و اینها «سرزمین روسیه بوده‌اند، هستند و خواهند بود».

ملودوف در ایکس نوشت: «خست‌وزیر ژاپن، تاکایچی، می‌تواند هر چقدر که دوست دارد در مورد اینکه جزایر کوریل (از نظر تاریخی ژاپنی» هستند، پاهو بویی کند. اما این پاهو بویی چیزی را تغییر نمی‌دهد. آنها سرزمین روسیه بوده‌اند، هستند و خواهند ماند. هر کسی که این را نفهمد، با عواقب وحشتناک توهم خود روبه‌رو خواهد شد»

با ایلنا همراه شوید

خبرگزاری کار ایران «ایلنا»